

Namn: _____

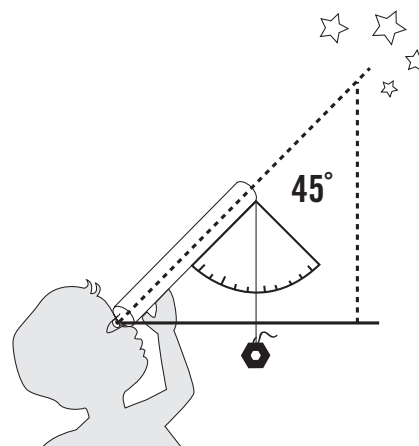
Klass: _____

Innan observationen

- Ta reda på adressen för platsen du gör din observation på. Du kan t.ex. använda kartfunktionen i en mobiltelefon, om du där markerar din plats och skrollar ner så ser du adress.

Adress: _____

- Använd kompassen för att hitta väderstrecken, se **bild 4**.
- Gå igenom alla instruktionerna och testa i dagsljus innan ni går ut på kvällen.

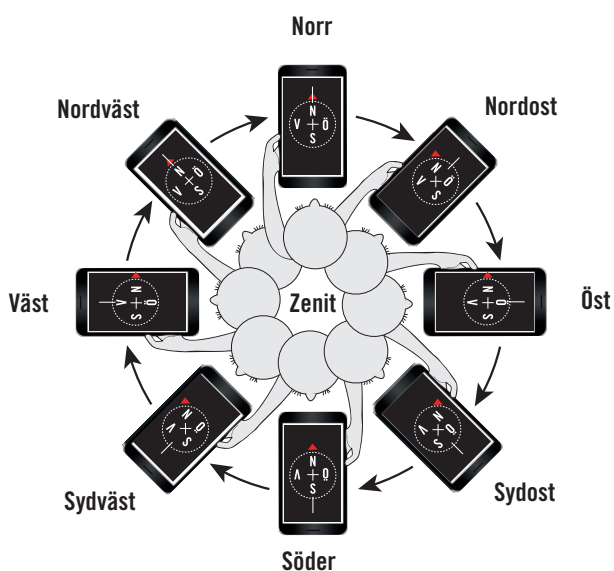

Bild 3. Så här använder du gradskivan och röret. Observera att tråden skall hänga ner vid 45°. Illustration: Lotta Tomasson/VA CC BY-NC 2.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/2.0/>)

På plats

Börja dina observationer när det blivit tillräckligt mörkt, minst **en timme efter solnedgången**, gärna senare.

- Gå ut och **vänta i ca 10 minuter** utan att titta mot någon ljuskälla. Titta istället på himlen och låt ögonen vänja sig vid mörkeret.
- Rikta röret mot himlen i 45° lutning rakt mot **Norr (N)**.
- Använd en kompass för att hitta rätt väderstreck, se **bild 4**.
- Använd gradskivan för att hitta rätt vinkel, se **bild 3**. Försök vara så noggrann som möjligt.
- Håll röret stilla mot ögat och räkna antalet stjärnor du ser genom röret. Notera antalet i **tabell 1** eller direkt i appen.
- Vrid dig mot **Nordost (NO)** och upprepa observationen.

Bild 4. Så här använder du en kompass. Vrid dig åtta gånger och sedan rakt upp i zenit. Illustration: Lotta Tomasson/VA CC BY-NC 2.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/2.0/>)

- Fortsätt med observationer mot **Öst (Ö)** Sydost (**SO**), Söder (**S**), Sydväst (**SV**), Väst (**V**) och Nordväst (**NV**)
- Avsluta med att rikta röret **rakt upp** i zenit och observera antalet stjärnor där också. (Då skall tråden med tyngden hänga på 90°, d.v.s. rakt ner)
- Totalt ger detta alltså nio värden på det antal stjärnor man kan se från sin position.
- Om du inte kan se himlen åt något håll (*på grund av att ett hus, en vägg, eller att ett träd är i vägen*) lämna helt enkelt den rutan tom. Gör en anteckning om varför vissa väderstreck i din observation är tomma, längst ner i kommentarsfältet när du rapporterar.
- Skriv **noll (0)**, om du kan se himlen men inga stjärnor. **Noll är också ett resultat** - inte ett misslyckande!
- Fyll i vädret, månfasen och rörets diameter och längd samt datum och tid för observationen. Antingen i **tabell 2** eller direkt i appen.

Gå gärna med i ForskarFredags Facebook-grupp Stjärnförsöket: [facebook.com/groups/stjarnforsoket](https://www.facebook.com/groups/stjarnforsoket)

Där kan du ställa frågor kring experimentet och till forskaren och se svar på frågor från andra.

Tabell 1.

Riktning	Antal stjärnor
Norr (N)	
Nordost (NÖ)	
Öst (Ö)	
Sydost (SÖ)	
Söder (S)	
Sydväst (SV)	
Väst (V)	
Nordväst (NV)	
ZENIT - rakt upp	

Tabell 2.

Berätta för oss om du ser moln! (Sätt kryss i rutan)

Ja, himlen är molnig	Nej, det är klar himmel
----------------------	-------------------------

Om du kan, försök avgöra hur stor del av himlen som är täckt av moln:

(Sätt kryss i rutan)

0%	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%

Kan du se månen? (Sätt kryss i rutan)

Ja	Nej
----	-----

Om ja, hur ser månen ut? (Sätt kryss i rutan)

							
NYMÅNE	1/4	HALVMÅNE	3/4	FULLMÅNE	3/4	HALVMÅNE	1/4

Berätta mer om röret du använder för observationen! Vilka mått har ditt rör?

Diametern (D) av ditt rör i millimeter (mm):	
Längden (L) av ditt rör i millimeter (mm):	

Datum och tid:

Rapportera in resultatet från tabellerna ovan i appen eller på webben via:

forskarfredag.se/massexperiment/stjarnforsoket-rapportering

Som vårdnadshavare intygar jag härmed att eleven har utfört Stjärnförsöket.

_____
Underskrift vårdnadshavare

_____
Datum

_____
Namnförtydligande vårdnadshavare